

ністю, що посилюється, і могутністю технології, з одного боку, та знанням її можливих впливів на природне середовище й людські спільноти, з іншого боку. Цей розрив призводить до все більшої ризиконасиченості сучасного суспільства, котра проявляється в експоненціально зростаючій кількості технологічних, екологічних та ін. аварій і катастроф, тому сучасну цивілізацію, яка надзвичайно насичена технологічними засобами, що далеко не завжди раціонально використовуються, варто називати **Ц.р.** Фундаторами концепції **Ц.р.** є Е. Касірер, П. Лагадек, С. Хансен та ін. (*В. Кривошеїн*)

Цинізм політичний (грец. *kynismos* – безсоромний, нахабний, собачий) – принцип політичної діяльності, характерний зневажливим або нігілістичним ставленням до моральних та етичних норм, загальноприйнятих цінностей і правил. **Ц.п.** також пов'язується з переслідуванням партикулярних інтересів і видаванням їх за інтереси загального блага, зловживанням владою; суб'єкт не виправдовує покладеної на нього відповідальності, віддає перевагу або особистим, або партикулярним інтересам, використовуючи нелегітимні засоби їх реалізації, порушує правові й етичні норми. Цинізм як філософська течія сягає доби античності і пов'язується з ученням циніків (кініків), що заперечували моральні норми, пронагували презирливе ставлення до всіх умовностей та етикету. **Ц.п.**, обгрунтований Н. Мак'явеллі, ототожнюється в сучасній теорії з аморальною політикою, нерозбірливістю у засобах досягнення цілей, нехтуванням ціною досягнених результатів. Мораль – лише інструмент для отримання і зміцнення влади. **Ц.п.** постмодерної епохи формує почуття безвиході, конформізму, фатального підкорення соціально-політичному статусу-кво та обставинам, демобілізує, маніпулюючи людьми за допомогою морального дискурсу. (*Л. Угерін*)

Цифрова дипломатія (англ. *digital diplomacy*) – один із різновидів публічної дипломатії, що передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації дипломатичних завдань. Для позначення поняття **Ц.д.** експертами Силіконової долини (США) була запропонована назва *Дипломатія Веб 2.0*. Метою **Ц.д.** є пояснення того, чому прийняте те чи інше рішення, до яких результатів воно призведе, як вплине на зовнішньополітичний процес. Завдяки **Ц.д.** відкривається доступ широкої громадськості до результатів діяльності традиційної дипломатії. **Ц.д.** покликана оперативного надавати адекватну інформацію, спростовувати некоректні відомості, підтверджувати відомості з офіційних джерел. *Див.: Нова публічна дипломатія; Твітломатія; Твітломат; Фейсбук-дипломат; Фейсбук-дипломатія. (М. Трофименко)*

Цифровий розрив (англ. *digital divide*) – явище, яке характеризує асиметричність у доступі до інформаційних джерел у різних суб'єктів. **Ц.р.** має *національний* (різні можливості щодо доступу до інформаційних технологій у різних суспільних прошарках всередині одного соціуму) та *глобальний* (диференціація різних держав чи навіть цілих регіонів світу за можливістю користу-

Ц

Цензи виборчі (лат. *senso* – роблю опис, перепис) – встановлені законом умови, що обмежують допуск особи до набуття й здійснення виборчого права. **Ц.в.** регламентують активне виборче право (право голосувати) і пасивне (право бути обраним). Виділяють *технічні* (віковий ценз, осілість, громадянство, дієздатність, судимість, освітній, мовний, релігійний та ін.), *охоронні* (службовий, судимість за злочини проти держави, банкрутство й ін.) й *дискримінаційні* (становий, майновий, статевий, расовий, ценз національності) **Ц.в.** У деяких країнах упроваджені спеціфічні цензи – моральний, партійний, несумісності, невиборності тощо. (*Б. Дем'яненко*)

Цензура (лат. *senso* – розтин) – контроль влади за змістом та розповсюдженням інформації, друкованої продукції, музичних і сценічних творів, творів образотворчого мистецтва, кіно- і фототворів, передач радіо та телебачення, веб-сайтів і порталів, у деяких випадках також приватного листування, з метою обмеження або недопущення розповсюдження ідей та відомостей, визнаних владою небажаними. **Ц.** називаються також органи світської чи духовної влади, що здійснюють такий контроль. Термін походить зі Стародавнього Риму й означає періодичну оцінку майна для поділу людей на стани. Як правило, **Ц.** проявляється у придушенні вияву певних ідей, висвітлення певних тем або вживання певних слів. Приводом до **Ц.** часто називають намагання стабілізувати суспільство, над яким уряд має контроль. (*А. Митко*)

Централізація (лат. *centralis* – серединний, центральний) – 1) процес зосередження основних повноважень і функцій керівництва й управління, концентрації влади в одному центрі прийняття рішень. **Ц.** властива будь-якому управлінському процесу й зумовлена природою влади й управління, розподілом і спеціалізацією функцій, ролей в організаціях, зосередженням найголовніших у центрі. **Ц.** є умовою впорядкування розрізаних інтересів, мобілізації та концентрації ресурсів, координації, узгодження діяльності заради реалізації спільної мети. Великі розміри, складність завдань, екстремальні умови діяльності, спосіб створення організації «згори» посилюють процеси **Ц.**, які зазвичай урівноважуються процесами децентралізації та демократизації. Водночас надмірна **Ц.** загрожує ефективності функціонування організації, оскільки не в змозі враховувати потреби всіх членів і адаптуватися до змін у середовищі, унеможливує вплив нижчих рівнів на рішення, котрі приймають вищі рівні організації; 2) принцип взаємовідносин між центральними та регіональними (місцевими) інститутами держави, характерний зосередженням більшої частини державних функцій у компетенції центральних інститутів. (*Л. Угерін*)

Цивілізація ризику – поширена у 1980-х роках на Заході футурологічна концепція суспільного розвитку, яка виникла як виклик на розрив між склад-